

Tanuljunk a gyakorló pályán!

A motorizáció mindennapos jelenség nálunk, több az autó és sajnos több a baleset is. Szakemberek mondják, hogy ez az arány, ez a párhuzamoság egyáltalán nem természetes, ha az útjainkon jobban betartanák a közlekedés szabályait, ha nem az udvariasság volna divatos, akkor sokkal kevesebb sérült kerülne a kórházakba, s kevesebb lenne a tragédia. Ennek egyik első előfeltétele az, hogy a leendő jogostvány-tulajdonosokat alaposan megtanítsák a négykerékű járás tudományára. Erre szolgálnak az oktatódombok, a különféle segédeszközök és a gyakorló-pályák. Szegeden például a Szent István téren. Ujabbban azonban néhány túl magabiztos oktató, s enyhén szólva bátor növendék, Szeged legfogalmasabb útkeresztvezetőit választja az autósiskola színhelyéül. Ráadásul akkor, amikor az autótól való ismerkedés ABC-jéből az „A” betűnél tartanak. Csak a szinte megmagyarázhatatlanul nagy szerencse mentette meg a napokban a Kossuth Lajos sgt. és a Lenin krt. keresztvezetőjében közlekedő járókelőket, villamosra várókat, szabályosan autózókat egy meggyászú Zsigulitól — amelynek ablakába jól látható „T” betű

volt függesztve. A kocsit teljes sebességgel rohant keresztül a járdaszegeten, villamosvágányon, s majdnem a festékes-boltban kötött ki. Az emberek elfordultak, eltakarták szemüket... Egy másik napon az AT 30—16-os rendszámú Volkswagen két utasa, az oktató és növendék, a József Attila sugárút és Római körút kereszteződésében talált csevegésre alkalmas időt és helyet, indokolatlanul megakasztva útjukban autóbuszokat, cementszórót teherautót. Az idegesebbek hátulról megakarták előzni, aminek majdnem baleset lett a következménye. Háromszor is váltott a lámpa, mire a forgalom megindulhatott — addig az oktató próbálta magyarázgatni a háta mögött álló autósoknak, hogy miért is tanulnak éppen a forgalom kellős közepén, s miért nem a gyakorló téren.

Autózni sokféleképpen lehet. A törvény azonban mindenre kötelező: be kell tartani a KRESZ-t, amely kimondja: tilos másokat indokolatlanul akadályozni, bármilyen művelésre kényszeríteni. Az udvariasságnak, a biztonságnak ez az első alapfeltétele, amelyet úgy tűnik, néhány oktatónak sem ártana megjegyezni.

Matkó István

Bayreuth — szegediekkel

A Wagnerrel foglalkozó tudományos munkák, életrajzok, méltatások száma nemcsak nagyobb a Beethovenról, Goethe-ről szóló irodalomnál, hanem még napjainkban is állandóan szaporodik. Ambár ebben a gigászi betűrengetegben a legellentétesebb megállapításokkal találkozunk, abban mégis minden objektív esztéta megegyezik, hogy Wagner olyan fejlődést tett 12 színpadi művének komponálása során, amire nincs más példa a zenetörténetben. Ez a fejlődési vonal szemléltetően elveneredett meg az idei ünnepi játékokon, mert az ifjúsági találkozók résztvevői Wagner fiatalkori operáját, *Shakespeare Szeget-szeggel* című vígjátékát nyomán írt *Szerelmi tilalmat* is bemutatták.

A Szerelmi tilalom hangvétele Donizetti vigoperáinak stílusára emlékeztet. Még nem olyan szellemes, mint a *Don Pasquale*, a *Csengettyű* vagy a *Szerelmi bájtal*, de néhány Bellini-hatás, s egy-egy magvas kórúsjelenet színessé, mozgalmassá teszi. Az oroszán-körmeit még nem mutatja ki a mester (ez csak a Rienzen történik), de már kitűnően hangszerez, helyenként feszültséget teremt, s a zárójeleneteket olyan hatásosan fokozza, hogy a közönséget a hiányosságok ellenére is magával sodorja. A zenetörténetileg rendkívül érdekes és színvonalas előadás magyar szereplők is közreműködtek: Várady Zoltán, a Szegedi Nemzeti Színház karmestere pedig, aki már másodszor járt Bayreuthban, a betanítás munkájában segítkezett.

Az elmúlt évek folyamán már többször beszámoltunk lapunk hasábjain arról, hogy a bayreuthi ünnepi játékokat *Nemzetközi Ifjúsági Találkozóval* kötik össze. Az idén huszonnegy nemzet fiatal muzikusa közül négyszázan vettek részt a találkozón, amelyet több, mint két évtizede Herbert Barth, az ünnepi játékok sajtófőnöke szervez. A nemzetközi gárda több hangversenyt adott, zömmel századunk

ban keletkezett művekből, amelyek közül Bartók Csodálatos mandarin szvitje jelentette a művészi tetőpontot. Egyéb magyar közreműködők mellett *Baranyai László*, a Szegedről elszármazott kiváló pianista játszotta a szvit zongoraszólamát; *Tornyai Jenő* pedig, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatának gordonkanövendéke Sztravinszkij- és Pendericki-művek előadásában szerepelt. Mindketten a Tömörkény gimnázium és művészeti szakközépiskola növendékei voltak, és az akkori zeneművészeti szakiskolában folytatták középfokú tanulmányukat. A harmincegy tagú magyar csoportot *Báthory Sándor*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatának igazgatója vezette.

Dr. Nagy István

BERCELI A. KÁROLY

Hullámsír

61.
Ott ült a két asszony, Zágora és Veron, mindkettőn — tekintettel a hidegre — gyapotszövetből készült ruha volt, melyhez fehér konyhakötényt viseltek. Zágora — inkább csak kedvetlenségből, mint illendőségből, mert vérében volt, hogy szeresse a harsányabb színeket — most kávészínű, bokaig érő szoknyában, s valamivel világosabb, de azért néhány virágmintával díszített pruszlikban telepedett a fia mellé, s rájongva bámulta, amint lassan, megfontoltan, majdnem szórakozottan eszik. Az asszony még mindig feltűnően szép volt, a szeme izzó, bár — ha a fény árulkodón, vagyis kedvezőtlen szögben vetült az arcára —, akkor a petyhüdt, a téstásodás nyomai már megmutatták, hogy ő is közel jár az ötvenhez. De ezek csak rövid, rosszindulatú pillanatok voltak, mert ha beszélt, vagy jóízút nevetett, a közeledő öregesség tola-kodó maszkja máris leált róla, s szinte minden átmenet nélkül ragyogott föl újra lényének varázslatos ifjúsága. Pedig a haja is szürkült már, de ez fel se tűnt, élénk, ígéző tekintete, arcának pikáns, szerelmet ígérő vonásai feledtették a számára is szomorú tény, hogy csupán néhány év, s menthetlenül öregesszony lesz ő is. Pár esztendeje ugyan elhatározta, hogy ez ellen az utolsó lehetőségig vé-

A zenei nevelésről

Az új iskolaév kezdetén minden pedagógusban fölmerül a kérdés — és ez év-ről évre így van — hogyan tovább? Mi az a nevelési eszköz, amellyel még hathatósabba tehetnénk oktatói-nevelői munkánkat. Szeretnék kapcsolódni Bánfalvi József cikkéhez, amelynek címe: „Ne legyen melléktárgy”, tárgya: a zenetanulás. Ebben a cikkben Bánfalvi József az MSZMP 1972. június 15-i határozata nyomán leszögezi, hogy a zenetanulás igenis szerves része a nevelésnek. Tegyük hozzá: csak akkor, ha ezt a nevelőhatású szerepet tantervileg, tudatosan be is töltjük vele, vagyis biztosítjuk a zenetanulás valamennyi tárgyi és személyi feltételét.

A köznevelés kérdésébe a zenetanárak érdemben és hathatósan nem szoltak bele — bár véleményüket felsőbb szervek mindenkor kikérték —, ugyanakkor a magunk területén tevőlegesen hozzájárultunk a nevelés teljesebbé tételéhez. Ez a jó értelemben vett háttérben maradás abból a realiztikus tényből adódott, hogy századunkban a technika, mondhatnánk, minden tudomány-ág fölé emelkedett, és meghatározó szerepet kapott egész iskolarendszerünk életében. Ezután világos, hogy a nevelők és szülők a reál-tárgyakat részesítették előnyben, így szorultak háttérbe a humántárgyak, a nyelvi és az esztétikai műveltséget adó ismeretek oktatása.

A fejlődés azonban több év távlatában ismét csak felveti a kérdést, az ifjúság emberré formálásában elegendő-e a reális ismeretek megszerzése és bizonyos gyakorlati jártasság elsajátítása. A tapasztalati tények világosan vezettek bennünket arra a felismerésre, hogy teljes értékű embert csak sokoldalú képzésre tudunk a szocialista társadalom számára adni, nevelni.

Az ókori görög nevelés közismert törvénye kimondta a kettős jelszót: sport és muzsika. Ehhez, úgy vélem, nem sokat kell hozzátennem, de ki kell egészíteni azzal, hogy a ma embere nem nélkülözheti a magas fokú technikai képzést és tudást. Így alakulhat ki a mi társadalmunk személyisége, testileg edzett és egészséges, fejlett gondolkodású, művelt, lelkiileg vonzódkó a széphez, és részese kíván lenni annak a kultúrának, amelyet elődeink világviszonylatban megteremtettek, és alkotásaikkal századokon át szebbé, tartalmasabbá tették a kor emberének életét.

Ezek után konkrétan és őszintén beszéljünk a három szegedi zenei intézmény (ze-

neiskola, zeneművészeti szak-középiskola és főiskola) helyzetéről, az oktatás tárgyi feltételeiről. Ismeretes, hogy mindhárom zenei intézmény fejlődése során már évek óta kinőtte adott kereteit, épületeit. A „szűk keresztmetszet” ma már kimondottan gátolja, megnehezíti az oktatás zavartalan menetét, tehát a tárgyi előfeltételek kérdésében a fejlődés záloga a teremhiány enyhítése. Szeretnék visszatérni Bánfalvi József cikkére, mely azt mondja: „a túlterhelés megszüntetése lényeges”, mert amikor a különórak elhagyására kerül sor, mindig a zenetanulás a „károsult”. Miért fájt ez a veszteség? Azért, mert a zenei műveltség új tartalommal, nemes érzésvilággal gazdagítja a fiatalok személyiségét.

Mi, zenetanárok is örömmel üdvözljük a túlterhelés

megszüntetéséről, az önművelés fontosságáról és az esztétikai oktatásról szóló párthatározatot — az ifjúság szabad idejének helyes kihasználása érdekében.

Az esztétikai nevelés fontossága tekintetében fölmerülhet a kérdés: a mai kor emberének kevésbé van szüksége a hagyományos, illetve a modern kor kultúrájára? Erre egyértelműen így felelhetünk: a szocialista kultúra megismerésére, ápolására, mi több, annak művelésére az adott alkalom és idő biztosítása feladata kell hogy legyen minden iskolának, intézménynek. Hogy a rábízott növendékek teljes értékű képzést, kulturális nevelést kapjanak — egy egész életre.

Markó Léo,
a szegedi
Liszt Ferenc Zeneiskola
tanára

Balesetek és biztosítás

A június 1-én bevezetett új casco biztosítás feltételei lényegesen nagyobb kockázat-vállalást, teljesebb anyagi biztonságot nyújtanak elődeinél. A bővített kockázat-viselés, az önrészesedési választék növekedése „szimpatikussá” tette a casco biztosítást. Ezt tanúsítja az, hogy az elmúlt két hónap alatt 420-an kötöttek biztosítást az Állami Biztosító Szeged városi fiókjánál. A megyében ugyanezen idő alatt ezzelről nőtt a biztosítások száma. E növekedésben nemcsak a casco „szimpatikussága”, hanem a közúti balesetek számának emelkedése is közrejátszik. Az Állami Biztosító 1971-ben 1861 esetben fizetett gépkocsiban esett kárért a megyében. Ugyanakkor az idén már 2100 gépkocsi után fizettek kárterítést.

Az utóbbi 30 nap gépjármű kárrendezési statisztikája elszomorító: egy hónap alatt 500 gépjármű balesetéből eredő anyagi kárt kellett rendezni.

A szegedi anekdota- kincsből Csongor Győző gyűjtése

KI TUDNÁ LENYÍRNI?

A századfordulón nagyon népszerűek voltak országszerte Dankó Pista dalai. Nem csoda, hogy a Pósa-asztalnál, meg a Híradó berkeiben egyre-másra születtek a különböző paródiák a notákoltó szerzeményeire. Dankó Pista maga is értett bók-versek gyártásához. Másiklönben hogy is maradhatott volna meg becsületben mindig

a bohémek társaságában... Iktassunk ide néhányat ezekből a dalparódiákból: Bizony gyakran megtörtént, hogy egy-egy delnő krinolinszerű szoknyáját az ügyetlen pincér leöntötte mártással. Ekkor született a népszerű, a leggyorsabb magyar csárdás, az *Egy cica, két cica, száz cica...* dallamára:

„Egy pincér, két pincér, száz pincér haj,
Leöntötte a naccsága tournirját.
Egy pecsét, két pecsét, száz pecsét haj,
Dühbe hozta a leöntött naccsagát.
Hej, de szólni nem mer
A kicsi, a kicsi,
Mert éltel nem adtunk
Biz neki, biz neki.
Egy pincér... stb.”

Hajnalig darvadozókkal gyakran esett meg, hogy így búslakodtak:

„Elfogyott a változó hold világa,
Kotorászok zsebében, de hiába...
En istenem, milyen szabó fércelte,
Mindjárt üres, akármennyi volt benne...”

Ilyenek voltak még a következő kezdetű noták: *Nem jó mindig, minden este Kis Palcsihoz eljárni...* nehogy eltödd véletlenül zsebődbe...

A krinoninfélék, a tournirok ideje lejárt azóta, de ismét fölötötte fejét a hosszú haj divatja...

Akkor is voltak már arslánok, akiknek hajzata a borbély ollója után siránkozott, ma is...

Erről szólhatna a *Habra hab siet...* dal paródiája:

„Habra hab siet, a borbély libeg borotván fen.
Egy bus lyukas hatosom van még, neki vetem.
Isten veled, jó lyukas hatosom, Miskolci mű!
Hulljon utánad nyesett szakáll, s borbély-könyű!”

De a legszebb ezek közül, s a ma talán legaktuálisabb paródia az, mely Dankó málódott:

„Ki tudná lenyírni a te hajékedet?
Kertészollóm van, de még azzal sem lehet.

Ha angolacélból volna ez a szerszám,
Hajadat lenyírni még akkor sem tudnám!

Nincs ahhoz hasonló, kötél sem vastagabb.
Fűrészsel kell vágni az ilyen vad haját!”

lalja magát, szinte már az öncélúság határán, mert vagy takarított, vagy kimosott valamit, amire nem volt egyáltalán szüksége, de ő soha egy percre nem nyughatott, a szeme nyughatatlanul ide-odacikázott, mindig keresett valamit javítani vagy helyrehozni valót, s ezzel környezetét is felzaklatta, vagy legalábbis lehetlenné tette, hogy a közelében bárki is üljön, heverjen, s átadja magát a békés szemlélődésnek.

Zágorát feszélyezte ez az örökös nyüzsgés, rendcsinálás, ő maga sem volt rest, de volt érzéke hozzá, hogy mikor függetlenítse magát a kötelezettségektől, s élvezze a semmittevést, vagyis a nyugodt, ernyedt eszméikédest, esetleg egy jó könyvben való önfelédtt elmerülés örömet. Ezért néha rászólt Veronkára, hogy maradjon már vesztég, de az nem tudta leküzdeni természetét, mert néhány percnyi kényeszerű téltlenség után már ment ki az udvarba, ha máshol nem talált munkát, s összesöpörte a hulló leveleket, vagy télen eltakarította az útból a havat. Ettől függetlenül, vagy talán e lázas, telhetetlen szorgalom eredendő okául, sok érzékiség szorult belé, akár az apjába, s ábrándozva, s nem is egészen illendően gondolt jövődöbeljére, aki végre fölszabadítja e már-már kóros belső túlfűtöttség nyomása alól, melynek az ő leányi helyzetében csak ez az izgága sürgés-forgás lehetett enyhítő orvossága.

(Folytatjuk.)